Preekoutline: Handelingen 13:13-52 | Kees van Kralingen

Predikant: Kees van Kralingen
Schriftlezing: Handelingen 13:13-52
Thema: De boodschap van Gods soevereine verlossingsplan in Christus
Preek: https://refbapemmeloord.nl/preken/de-boodschap-van-gods-soevereine-verlossingsplan-in-christus/

Introductie

Aanleiding: beloften die mensen niet waarmaken

- Mensen doen beloften die ze niet kunnen waarmaken, soms beschamend.
- Illustratie: politici voor verkiezingen die beloften doen die ze niet nakomen; een president die belooft dat oorlogen binnen een dag stoppen, maar dat niet waarmaakt.
- Contrast: de belofte van God is van een heel andere orde. Hij maakt waar wat Hij beloofd heeft. Hij doet Zijn woord gestand, ook als dat voor mensen onmogelijk lijkt of zelfs is.

Het werkelijke probleem van de mens

- Vergeleken met alle moeilijkheden in de wereld heeft de mens nog een ander, dieper probleem: het kwaad dat in ons woont, de zonde.
- Dit kunnen wij zelf niet oplossen en ook niet beloven op te lossen.
- Maar er is er Één die dat belooft en daarvoor heeft ingegrepen.

Thema en opbouw van de preek

- Dit gedeelte gaat over de boodschap van Gods soevereine verlossingsplan: God heeft Zijn verlossingsplan geopenbaard, en dat is zowel een voorrecht als een verantwoordelijkheid.
- Vier punten, die ook de volgorde van de tekst volgen:
- 1. De oorsprong van Gods verlossingsplan
- 2. De vervulling van Gods verlossingsplan
- 3. De betekenis van Gods verlossingsplan
- 4. De soevereine uitvoering van Gods verlossingsplan

Context: Paulus en Barnabas in de synagoge van Antiochië in Pisidië

- Paulus en Barnabas zijn uitgezonden vanuit de gemeente in het grote Antiochië (noordwesten van het huidige Syrië), gaan naar Cyprus en steken dan over naar het vasteland (het huidige Turkije), naar de landstreek Pisidië.
- Daar ligt een stad die ook Antiochië heet, een andere stad dan de thuisbasis.
- Ze gaan naar de synagoge, zoals ze altijd doen: eerst contact zoeken met hun volksgenoten, de joden.
- In de synagoge komen ook de 'godvrezenden': mensen van heidense oorsprong die geïnteresseerd zijn in het joodse geloof, maar nog niet tot het jodendom zijn toegetreden (dat zijn de proselieten, die later in het hoofdstuk ook worden genoemd).

- De leiders van de synagoge nodigen Paulus uit: 'Als er bij u een woord van bemoediging voor het volk is, spreek dan' (Handelingen 13:15).
- Paulus staat op en begint het evangelie te verkondigen.

Punt 1: De oorsprong van Gods verlossingsplan

Paulus gaat terug naar het begin van het volk Israël

- Gods verlossingsplan draait om Jezus, direct duidelijk in vers 23: 'Uit zijn nageslacht heeft God voor Israël, volgens de belofte, de zaligmaker Jezus doen voortkomen' (Handelingen 13:23).
- Paulus had nog verder terug kunnen gaan: God openbaarde Zijn verlossingsplan al direct na de zondeval (Genesis 3:15). Maar voor dit joodse publiek begint hij bij het begin van het volk Israël.
- Kanttekening: als Paulus later in Athene tot heidenen spreekt (Handelingen 17), gaat hij zelfs nog verder terug naar de schepping. De aanpak is afgestemd op het publiek.

Israël als volk door God uitverkoren om het heilsplan te openbaren

- God heeft dit volk uitverkoren zodat Hij Zijn verlossingsplan in hen verder zou openbaren (Handelingen 13:17).
- Paulus schetst de heilshistorie: bevrijding uit Egypte, veertig jaar woestijn, intocht in Kanaän, de richters gedurende ongeveer 450 jaar tot aan Samuel (Handelingen 13:17-20).
- Dan de koningen: Saul, die God niet gehoorzaam was en werd afgezet (Handelingen 13:21).
- Vervolgens David: 'een man naar mijn hart, die alles zal doen wat ik wil' (Handelingen 13:22). Voor de joden in Antiochië was de tijd van David het hoogtepunt van hun geschiedenis.

De belofte aan David: het koningshuis

- David wilde een tempel voor God bouwen, maar God zei: jij hebt veel oorlogen gevoerd, jouw zoon zal dat doen.
- God keert het begrip 'huis bouwen' om: niet David bouwt een huis voor God, maar God bouwt een huis voor David, namelijk een koningshuis, een dynastie (2 Samuel 7).
- Uit dat koningshuis zal een Koning komen die werkelijk Gods plan zal vervullen.
- Dit wordt ook bevestigd in Psalm 2, die later in de preek terugkomt.
- David was zelf niet de ultieme verlosser, niet de Messias. Ook na het hoogtepunt van David en Salomo ging het bergafwaarts. David faalde zelf ook op allerlei manieren.
- Maar te midden van Davids falen was God genadig en deed Hij de belofte van het koningshuis.

De vervulling van die belofte: Jezus

- De engel die de geboorte van Jezus aankondigt aan Maria noemt Hem meteen als Degene Die de troon van David zal innemen.
- Jezus heeft die plaats ingenomen door alles wat Hij gedaan en gezegd heeft, bovenal door Zijn lijden, sterven en opstanding.
- Daarna kon Hij zeggen: 'Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde.'
- Dit is de oorsprong van Gods verlossingsplan, zichtbaar in de heilshistorische ontwikkeling van het volk Israël.
- Aankondiging: de prediker kondigt aan dat hij hierover apart met de mannen en broeders wil nadenken, maar benadrukt dat dit voor iedereen, ook de zusters en kinderen, uitermate belangrijk is.

Punt 2: De vervulling van Gods verlossingsplan

Het woord van zaligheid

- Paulus richt zich tot de mensen in de synagoge: 'Tot u is het woord van deze zaligheid gezonden' (Handelingen 13:26).
- Dit is niet zomaar een woord van bemoediging, maar een woord van zaligheid, van redding, van behoud: het evangelie.
- Paulus en Barnabas waren uitgenodigd om een woord van bemoediging te spreken; wat ze brengen gaat daar ver bovenuit.

De schokkende boodschap: de Messias verworpen en gedood

- Hoe heeft Jezus de troon van David bestegen? Het antwoord is schokkend: de leiders van het volk hebben Hem verworpen en gedood. Ze hebben Hem aan de Romeinen overgeleverd (Handelingen 13:27-28).
- Dit moet voor de mensen in de synagoge even schokkend zijn geweest als de boodschap van Petrus op de Pinksterdag: 'Deze Jezus, die u gekruisigd hebt, is door God aangesteld tot Heere en Christus' (vergelijk Handelingen 2).
- Paulus zegt: daarmee hebben ze precies gedaan wat de profeten al hadden gezegd, die iedere sabbat worden voorgelezen (Handelingen 13:27).
- Maar het is wel gebeurd. Dat is de boodschap.

'Maar God': de opstanding als kern van het evangelie

- 'Maar God heeft hem uit de doden opgewekt' (Handelingen 13:30). Dit 'maar God' is het scharnierpunt.
- Vergelijkbaar met het 'maar God' in Efeziërs 2 en in Romeinen 3: op het moment dat alles vastloopt en er geen uitkomst lijkt, klinkt 'maar God'.
- Jezus is verschenen aan velen die met Hem waren opgegaan van Galilea naar Jeruzalem, en die nu Zijn getuigen zijn bij het volk (Handelingen 13:31).
- Dit is het refrein door heel het boek Handelingen: zij hebben Hem gekruisigd, maar God heeft Hem opgewekt, en wij hebben Hem gezien. Telkens dezelfde boodschap (vergelijk Handelingen 2, Handelingen 4).
- Dit is werkelijk waar. Dit is werkelijk gebeurd.

Paulus bewijst de vervulling uit de Schriften

- Paulus citeert Psalm 2: 'U bent mijn Zoon, heden heb ik U verwekt' (Handelingen 13:33). In die psalm verzetten de koningen van de wereld zich tegen God, net zoals de leiders in Jeruzalem deden. Maar God spreekt over Jezus: U bent mijn Zoon.
- Paulus citeert Jesaja 55:3: 'Ik zal u de weldaden van David geven, die betrouwbaar zijn' (Handelingen 13:34). De belofte aan David, betrouwbaar en zeker.
- Paulus citeert Psalm 16: een gedeelte dat ziet op de opstanding van Jezus, dat Zijn heilige geen ontbinding zal zien (Handelingen 13:35). Petrus doet hetzelfde in Handelingen 2.
- David zelf is wel ontslapen en heeft ontbinding gezien. Maar Hij Die God opgewekt heeft, heeft geen ontbinding gezien (Handelingen 13:36-37).
- Conclusie: God is getrouw. Zijn plannen falen niet. Hij heeft gesproken op allerlei manieren in de loop van de geschiedenis, en Hij heeft het werkelijk vervuld.

Toepassing: heeft u dit persoonlijk ervaren?

- Vraag aan de gemeente: kunnen jij en ik er ook van getuigen dat God doet wat Hij beloofd heeft? Hebben we dat persoonlijk ervaren?
- Misschien ben je met de belofte van God opgegroeid in een christelijk gezin. Maar heb je dan ook ervaren dat God Die belofte voor jou persoonlijk vervult?
- Misschien heb je die belofte een tijd lang losgelaten, maar is God daarop teruggekomen. Dat is ook een 'maar God': ondanks wat jij en ik gedaan hebben, heeft Hij Zijn belofte in ons leven vervuld.
- Voor wie dit nog niet zo ervaren heeft: uit dit gedeelte kun je met vaste zekerheid weten dat die belofte van redding en verlossing er ook voor jou is, hoe jong je ook bent.

Punt 3: De betekenis van Gods verlossingsplan

Vergeving van zonden

- 'Laat het u dan bekend zijn, mannenbroeders, dat door hem aan u vergeving van de zonde verkondigd wordt' (Handelingen 13:38).
- Wat hadden de mensen in de synagoge nodig? Wat hebben jij en ik nodig? We hebben allemaal te maken met het kwaad in ons leven, de zonde.
- Zonde is: Gods wetten overtreden, de dingen doen die God niet wil, maar ook de dingen niet doen die God wel wil. God niet de dank brengen die Hem toekomt. Zonder God leven is per definitie in zonde leven.
- Vergeving betekent dat God Die zonde werkelijk niet meer ziet, wegdoet, en ook de schuld ervan wegneemt.
- Dit is mogelijk door wat Jezus gedaan heeft: Hij heeft de dood die jij en ik verdiend hadden op Zich genomen. Daarvoor is Hij gekomen, geleden en gestorven.

Rechtvaardiging door geloof

- 'Ieder die gelooft, wordt door Hem gerechtvaardigd van alles waarvan u door de wet van Mozes niet gerechtvaardigd kon worden' (Handelingen 13:39).
- Rechtvaardiging betekent: herstel van de relatie met God, zodat wij in Gods oog rechtvaardig kunnen zijn.
- Dit kan alleen op grond van wat Jezus gedaan heeft: Hij heeft de toorn van God voor ons gedragen, de straf die jij en ik verdiend hadden. Maar ook: Hij heeft het leven geleefd zoals jij en ik het hadden moeten leven en niet gedaan hebben. Hij heeft volmaakt de wil van de Vader gedaan.
- Geloof is niet iets wat wij zelf doen, maar ontvangen wat Jezus gedaan heeft: Zijn werk kennen en daar ons vertrouwen op stellen.
- Door dat geloof ontvangen wij wat Jezus gedaan heeft door Zijn lijden, sterven en opstanding.
- Dit wordt uitvoeriger uitgelegd in de Romeinenbrief, de Galatenbrief en de Hebreeënbrief, maar de tijd ontbreekt om daar nu diep op in te gaan.
- Resultaat: herstel van de relatie met God, vrede met God, met elkaar, met de schepping. Een allesomvattende verzoening met God.

De ernst van de oproep: verwerp dit niet

- Paulus roept de mensen op met urgentie: 'Pas dan op dat u niet overkomt wat er gezegd is in de profeten' (Handelingen 13:40).
- Hij citeert een woord uit Jesaja: 'Zie, verachters, verwonder u en verdwijn, want ik verricht een werk in uw dagen, een werk dat u niet zult geloven als iemand het u vertelt' (Handelingen

13:41).

- Het is inderdaad ongelooflijk: dat God dit belooft voor een wereld van mensen in schuldige verlorenheid, zonder hoop. Het meest onmogelijke wat er is, heeft God gedaan door Zijn Zoon te zenden.
- Maar het is tegelijk een boodschap van waarheid en gezond verstand. De leiders van de synagoge en de leiders in Jeruzalem dachten dat ze hun verstand bij elkaar hadden, maar waren verblind.
- Als de Heilige Geest onze ogen opent, wordt ons verstand gezond gemaakt en mogen we zien dat dit de waarheid is.
- Vraag aan de gemeente: hebben jij en ik dit zo gezien? Als je het nog nooit zo gezien hebt, bid ik en smeek ik dat je ogen daarvoor open gaan.

Punt 4: De soevereine uitvoering van Gods verlossingsplan

De heidenen willen ook horen

- Na de dienst vragen de heidenen of op de volgende sabbat dezelfde woorden tot hen gesproken worden (Handelingen 13:42).
- Velen van de joden en de godvrezende proselieten volgen Paulus en Barnabas en worden aangespoord om bij de genade van God te blijven (Handelingen 13:43).
- Op de volgende sabbat komt bijna heel de stad samen om het woord van God te horen (Handelingen 13:44).
- Oproep aan de gemeente: blijf bij deze boodschap. Het lijkt soms zo verschrikkelijk bekend, maar het is een unieke boodschap die niet naar de mens is. Mensen vinden dit ongelooflijk. Maar wij hebben dit ontvangen, het heeft voor ons vergeving van zonden betekend. Vertrouw niet te gemakkelijk op jezelf.

De joden verzetten zich en lasteren

- De joden zien de menigte en worden met afgunst vervuld. Ze spreken niet alleen tegen wat Paulus zegt, maar lasteren ook (Handelingen 13:45).
- Dit laat zien hoe nodig de oproep 'blijf daarbij' is: zelfs mensen die de boodschap eerst hoorden, kunnen zich ertegen keren.
- Paulus en Barnabas reageren vrijmoedig: 'Het was nodig dat het woord van God eerst tot u gesproken zou worden. Maar aangezien u het verwerpt en uzelf het eeuwige leven niet waard oordeelt, zie, wij wenden ons tot de heidenen' (Handelingen 13:46).
- Indringend: 'Je keurt jezelf het eeuwige leven niet waard. Je wil uiteindelijk niet in de hemel komen. Je wil God niet leren kennen.' De volle verantwoordelijkheid wordt bij die mensen neergelegd.

Het licht voor de heidenen: Jesaja geciteerd

- Paulus en Barnabas citeren Jesaja: 'Ik heb u tot een licht voor de heidenen gesteld, opdat u tot zaligheid zou zijn tot aan het uiterste van de aarde' (Handelingen 13:47; vergelijk Jesaja 42:6 en Jesaja 49:6).
- In Jesaja slaat dit woord op de Heere Jezus Zelf: Hij is het licht van de wereld.
- In afgeleide zin heeft Christus ook Paulus en Barnabas gegeven om dat licht te verspreiden. Doordat Christus in hen woont en zij het evangelie verkondigen, worden zij ook een licht voor de heidenen.
- Dit is allemaal volgens Gods plan: de soevereine uitwerking van Zijn verlossingsplan.

De heidenen geloven: Gods soevereine bestemming

- 'Toen de heidenen dit hoorden, verblijdden zij zich en prezen het woord van de Heere. En er geloofden er zovelen als er bestemd waren voor het eeuwige leven' (Handelingen 13:48).
- Hierin is zichtbaar dat God Zijn plan soeverein volvoert: ook de heidenen delen erin.
- Dit was altijd al Gods plan: al vanaf het allereerste begin wilde Hij een nieuw volk maken van mensen die door het geloof gerechtvaardigd zijn, door het geloof in Christus alleen, vergeving van zonden hebben, vernieuwd zijn door de kracht van Zijn Woord en de Heilige Geest. Een volk uit joden en heidenen.
- God brengt Zijn volk nog steeds bijeen uit joden en heidenen. Hij gaat daar nog steeds mee door.

De spanning tussen menselijke verantwoordelijkheid en Gods soevereiniteit

- Vers 46 en vers 48 staan vlak bij elkaar: enerzijds de volle verantwoordelijkheid van mensen ('u oordeelt uzelf het eeuwige leven niet waard'), anderzijds de soevereine bestemming van God ('er geloofden er zovelen als er bestemd waren voor het eeuwige leven').
- Hoe zitten die twee dingen samen? De prediker wijst op Handelingen 4: de gemeente bidt en zegt dat Herodes, Pilatus, de volken van Israël en de Romeinen Jezus hebben gedood, en daarmee vervuld hebben wat in de Schriften stond. Onmiddellijk daarna: 'om te doen wat Uw hand van tevoren bepaald had wat er gebeuren zou.' Beide dingen zijn waar.
- We moeten beide vasthouden. Als we eenzijdig de nadruk leggen op een van deze waarheden, gaat het mis en verliezen we het evangelie.
- De bemoediging: wij mogen het evangelie verkondigen met de oproep tot geloof en bekering, met de uitnodiging om tot Christus te komen en vergeving van zonden te ontvangen. En tegelijk weten we dat God Zijn plan zal volvoeren. Daarom mogen we vrijmoedig getuigen: God zal het resultaat geven.

Het woord verspreidt zich; de discipelen vervuld met blijdschap

- Het woord van de Heere verbreidde zich door heel het land (Handelingen 13:49).
- De joden stookten aanzienlijke vrouwen en de voornaamsten van de stad op en ontketenden een vervolging; Paulus en Barnabas werden verdreven (Handelingen 13:50).
- Zij schudden het stof van hun voeten af en gingen naar Iconium (Handelingen 13:51).
- 'En de discipelen werden vervuld met blijdschap en met de Heilige Geest' (Handelingen 13:52).
- Dit is een boodschap van bemoediging die de gemeente met grote blijdschap mag vervullen, door de Heilige Geest, in het vertrouwen dat God Zijn plan zal volvoeren en Christus ons vasthoudt.

Conclusie

Samenvatting en slotoproep

- Dit is een boodschap van bemoediging, troost en zaligheid, wat er ook gebeurt en hoe onzeker ons leven ook is.
- God vervult Zijn plan. Christus houdt ons vast. Die woorden van bemoediging en zaligheid mogen en moeten we blijven verkondigen.
- Dit mag ons met grote blijdschap vervullen, tot eer en glorie van Zijn naam.

Discussievragen

1. Uit de preek: Kunnen jij en ik er ook van getuigen dat God doet wat Hij beloofd heeft? Heb je persoonlijk ervaren dat God Zijn belofte van het evangelie ook voor jou heeft vervuld, misschien juist nadat je die belofte een tijd lang had losgelaten?
2. Uit de preek: Paulus legt in vers 46 de volle verantwoordelijkheid bij de mensen neer ('u oordeelt uzelf het eeuwige leven niet waard'), terwijl vers 48 zegt dat er geloofden 'zovelen als er bestemd waren voor het eeuwige leven'. Hoe houd jij beide waarheden vast, en wat gebeurt er als je een van de twee loslaat?
3. Uit de preek: Paulus spoort de gelovigen aan om 'bij de genade van God te blijven' (Handelingen 13:43). Wat helpt jou persoonlijk om bij deze boodschap te blijven, ook als ze zo vertrouwd klinkt dat ze gewoon lijkt?
4. Suggestie: Paulus begint zijn prediking in de synagoge bij de heilshistorie van Israël en laat zien hoe God stap voor stap Zijn verlossingsplan heeft ontvouwd. Wat doet het met jou om het evangelie zo in die lange lijn van Gods handelen te zien, in plaats van het los van die geschiedenis te horen?
5. Suggestie: De discipelen werden vervuld met blijdschap en met de Heilige Geest, ook nadat Paulus en Barnabas waren verdreven (Handelingen 13:52). Hoe verhoudt die blijdschap zich tot de tegenstand en vervolging die ze ondervonden? Herken je dat in je eigen geloofsleven?

Deze outline is automatisch gegenereerd op basis van de transcriptie van een Preek-opname en is bedoeld als persoonlijk studiehulpmiddel of gespreksaanzet, niet als officiële weergave van de preek. Wij kunnen niet garanderen dat de outline volledig, foutloos of theologisch representatief is.

Maak je eigen preekoutline op **preeksamenvatting.nl**

Een dienst van Betermetjan.nl